



دانشگاه پیام نور
دانشکده علوم انسانی

عنوان پایان نامه:
وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در حقوق بین الملل

نگارش:
سید مصطفی هاشمی

استاد راهنما:
دکتر مجتبی بابایی

استاد مشاور:
دکتر حسین آل کجیاف

پایان نامه
جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته حقوق بین الملل

شهریور ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور
دانشکده علوم انسانی

عنوان پایان نامه:
وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در حقوق بین الملل

نگارش:
سید مصطفی هاشمی

استاد راهنما:
دکتر مجتبی بابایی

استاد مشاور:
دکتر حسین آل کجباف

پایان نامه
جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته حقوق بین الملل

شهریور ۱۳۹۱

تقدیم به تمام کسانی که دوستشان دارم

تشکر و قدردانی

انجام تحقیق و نگارش پایان نامه با موضوع مسافر قاچاق دریایی بدون داشتن تجربه مستقیم و مرتبط با موضوع بدون مساعدت و راهنمایی کارشناسان با تجربه و آشنا به امور بندری و دریایی اساسا امکانپذیر نمی باشد. در طول پایان نامه حاضر، پرسش، مصاحبه، تبادل نظر و مباحثه با همکارانی که در بنادر ایران و نیز روی کشتی تجارب ذیقیمتی داشته اند برای اینجانب بسیار ارزنده و راهگشا بوده است. همچنین راهنمایی و مشاوره بی دریغ اساتید راهنما و مشاور نیز در نگارش پایان نامه حاضر همواره شامل حال اینجانب گردید. لذا بر خود فرض می دانم از اساتید گرامی جناب آقای دکتر مجتبی بابایی (استاد راهنما) و جناب آقای دکتر حسین آل کجفاف (استاد مشاور)، کمال تشکر و قدردانی را بعمل آورم. همچنین از کلیه کسانی که با در اختیار قرار دادن تجارب و دانش ارزشمند خود مرا در این امر یاری نمودند از جمله: کاپیتان طاهر زاده (شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران)، کاپیتان دلیلی (شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی)، آقای حمید اعتضادی (سازمان بنادر و دریانوردی)، آقای محمدرضا لطفی (سازمان بنادر و دریانوردی)، آقای ایرج مدیری (سازمان بنادر و دریانوردی)، و آقای روانبخش بهزادیان (سازمان بنادر و دریانوردی) سپاسگزاری نمایم.

سید مصطفی هاشمی

شهریورماه ۱۳۹۱

وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در حقوق بین الملل

چکیده

یکی از چالش‌هایی که همواره صنعت کشتیرانی و حمل و نقل دریایی با آن مواجه بوده، معضل مسافر قاچاق دریایی (Stowaway) است. منظور از مسافر قاچاق دریایی کسی است که خود را مخفیانه و بدون اطلاع فرمانده و خدمه وارد کشتی کرده و قصد دارد بدون مجوز و به صورت غیر قانونی به مکان دیگری مهاجرت نماید. این افراد غالباً زمانی دست به چنین عملی می‌زنند که کشتی در بندر لنگر انداخته و مشغول تخلیه و بارگیری کالا می‌باشد که ممکن است چند روزی به طول بیانجامد. این موضوع در حال حاضر یکی از معظلات حمل و نقل دریایی به شمار می‌رود چرا که کشف این گونه افراد در کشتی توسط فرمانده یا خدمه در حین سفر دریایی، مشکلات عدیده‌ای چه به لحاظ اقتصادی و چه به لحاظ حقوقی برای کشتی در پی خواهد داشت. این تحقیق با موضوع "بررسی وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در حقوق بین الملل" سعی نموده با روش توصیفی و از طریق مطالعه مقالات، تحقیقاتی و آثار مکتوب و نیز اسناد بین المللی مرتبط با موضوع به سوالاتی که نهایتاً به روشن شدن وضعیت حقوقی مسافر قاچاق در حقوق بین الملل می‌شود پاسخ دهد. با بررسی ادبیات موضوع و مصاحبه با تنی چند از فرماندهان کشتی که تجربیات ذی‌قیمتی در این خصوص داشتند و نیز بررسی نظامند کنوانسیونها و دستورالعملها و مصوبات سازمانهای بین المللی مرتبط، مشخص گردید که هرچند تا کنون اقدامات مناسب حقوقی توسط نهادهای بین المللی از جمله سازمان بین المللی دریانوردی در مواجهه با معضل مسافر قاچاق دریایی صورت گرفته اما به دلیل وجود نقایصی این اقدامات نتوانسته به صورت کامل در رفع مشکل موثر واقع گردد.

واژه های کلیدی: مسافر قاچاق دریایی - کشتی - بندر - کنوانسیون تسهیل ترافیک دریایی - حمل

و نقل دریایی - تسهیل ترافیک دریایی

فهرست مطالب

کلیات پژوهش

- ۱- تعریف مساله و بیان سؤالهای اصلی تحقیق..... ۲
- ۲- سابقه و ضرورت انجام تحقیق..... ۴
- ۳- فرضیه های تحقیق..... ۵
- ۴- اهداف تحقیق..... ۵
- ۵- کاربردهای متصور از تحقیق..... ۶
- ۶- روش انجام تحقیق..... ۷
- ۷- روش و گردآوری اطلاعات..... ۷
- ۸- قلمرو تحقیق (زمانی ، مکانی ، موضوعی) ۹
- ۹- ساختار تحقیق..... ۱۰

فصل اول: مسائل و مشکلات مربوط به مسافر قاچاق دریایی و روند تکاملی قواعد

حقوقی مربوط به آن

- ۱-۱- بخش اول: مقدمه و بیان کلی موضوع..... ۱۲
- ۱-۱-۱- اهمیت مشکلات ناشی از مسافر قاچاق دریایی برای صنعت کشتیرانی..... ۱۳
- ۱-۱-۲- ماهیت مشکلات ناشی از مسافر قاچاق دریایی..... ۱۶
- ۱-۱-۳- تحلیل هزینه های وارده به کشتی ناشی از مسافر قاچاق دریایی..... ۱۷
- ۱-۱-۴- مناطق مستعد برای ورود مسافر قاچاق دریایی به کشتی ۲۰
- ۱-۱-۵- آمار و اطلاعات مربوط به مسافر قاچاق دریایی در دنیا..... ۲۳
- ۲-۱- بخش دوم: رویکرد حقوقی به موضوع مسافر قاچاق دریایی..... ۲۵
- ۱-۲-۱- تعریف مسافر قاچاق دریایی به لحاظ حقوقی..... ۲۵
- ۲-۲-۱- تفاوت مسافر قاچاق دریایی و مهاجرین غیرقانونی از راه دریا..... ۲۶
- ۲-۲-۳- انواع مسافر قاچاق دریایی..... ۲۸
- ۲-۲-۴- اصول کلی حاکم بر وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی..... ۳۰
- ۲-۲-۵- اسناد مرتبط با موضوع مسافر قاچاق دریایی..... ۳۳

فصل دوم: طرفهای مرتبط با مسافر قاچاق دریایی

- ۴۱ ۱-۲- بخش اول: طرفهای مرتبط با کشتی
- ۴۱ ۱-۱-۲- فرمانده کشتی
- ۴۷ ۲-۱-۲- مالک کشتی
- ۵۰ ۳-۱-۲- اجاره کننده کشتی
- ۵۳ ۴-۱-۲- موسسات بیمه گر
- ۵۶ ۲-۲- بخش دوم: طرفهای غیر مرتبط با کشتی
- ۵۶ ۱-۲-۲- بندر مبدا مسافر قاچاق دریایی
- ۵۷ ۲-۲-۲- بندر مقصد مسافر قاچاق دریایی
- ۶۰ ۳-۲-۲- کشور متبوع مسافر قاچاق دریایی
- ۶۲ ۴-۲-۲- ترمینال اپراتورهای بندری (متصدیان ترمینالهای بندری)

فصل سوم: حقوق و مسئولیت مسافر قاچاق دریایی

- ۶۵ ۱-۳- بخش اول: حقوق مسافر قاچاق دریایی
- ۶۹ ۱-۱-۳- حق حیات
- ۷۰ ۲-۱-۳- حق رهایی از عدم بردگی
- ۷۱ ۳-۱-۳- حق برخورداری از رفتار بشردوستانه
- ۷۲ ۴-۱-۳- حق شناسایی در برابر قانون
- ۷۳ ۵-۱-۳- حق محاکمه عادلانه
- ۷۴ ۶-۱-۳- آزادی دین و عقیده و اندیشه
- ۷۵ ۷-۱-۳- حق برخورداری از امنیت
- ۷۶ ۸-۱-۳- حق آزادی
- ۷۷ ۹-۱-۳- حق مالکیت اموال
- ۷۸ ۱۰-۱-۳- حق دریافت دستمزد
- ۷۹ ۱۱-۱-۳- حق رفاه و بهداشت

- ۸۰ ۲-۳- بخش دوم: مسئولیت مسافر قاچاق دریایی
- ۸۰ ۱-۲-۳- مسئولیت مسافر قاچاق دریایی از منظر قوانین بین المللی
- ۸۱ ۲-۲-۳- مسئولیت مسافر قاچاق دریایی از منظر قوانین داخلی ایران

فصل چهارم: اقدامات سازمان بین المللی دریانوردی و قوانین ایران در

خصوص مسافر قاچاق

- ۸۴ ۱-۴- بخش اول: اقدامات سازمان بین المللی دریانوردی در خصوص مسافر قاچاق
- ۸۴ ۱-۱-۴- اقدامات حقوقی سازمان بین المللی دریانوردی
- ۸۹ ۲-۱-۴- نحوه گزارش دهی مسافر قاچاق دریایی
- ۹۴ ۲-۴- بخش دوم: قوانین و مقررات بنادر ایران در خصوص مسافر قاچاق
- ۹۴ ۱-۲-۴- سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان متولی موضوعات دریایی در ایران
- ۹۸ ۲-۲-۴- رویه عملی برخورد با مسافر قاچاق دریایی در بنادر ایران

فصل پنجم: چالشها و ارزیابی

- ۱۰۶ ۱-۵- بخش اول: چالشها
- ۱۰۶ ۱-۱-۵- تمرکز غیر منطقی معضل مسافر قاچاق بر دوش شرکتهای کشتیرانی
- ۱۰۹ ۲-۱-۵- عدم تعیین مسئولیت مشخصی برای کشورها
- ۱۱۱ ۳-۱-۵- مبنا قرار دادن قوانین داخلی کشورها در مورد مسافر قاچاق دریایی
- ۱۱۲ ۴-۱-۵- عدم مسئولیت مقامات بندری در موضوع مسافر قاچاق دریایی
- ۱۱۳ ۵-۱-۵- عدم تعیین مسئولیت دقیق و مشخص برای متصدیان ترمینالهای بندری
- ۱۱۶ ۶-۱-۵- عدم دخالت نهادهای حقوق بشری
- ۱۱۷ ۲-۵- بخش دوم: ارزیابی
- ۱۱۷ ۱-۲-۵- ارزیابی اقدامات انجام شده
- ۱۲۰ ۲-۲-۵- تحلیل فرضیه ها و نتیجه گیری
- ۱۲۴ ۳-۲-۵- ارائه پیشنهادات
- ۱۲۹ فهرست منابع
- ۱۳۵ پیوستها

کلیات پژوهش

۱- تعریف مساله و بیان سؤالهای اصلی تحقیق

در حال حاضر یکی از معضلات صنعت حمل و نقل دریایی موضوع مسافر قاچاق دریایی است. کسی که در جریان تخلیه و بارگیری کشتی در بندر که اغلب ممکن است چند روز به طول بیانجامد به صورت مخفیانه وارد کشتی شده و خود را در آن پنهان کرده و با استفاده از کشتی به عنوان یک بستر قانونی به دنبال یک هدف غیر قانونی یعنی خروج غیر مجاز از یک کشور و ورود غیر قانونی به یک کشور دیگر می باشد. با ورود پنهانی و غیر مجاز او به کشتی و عزیمت کشتی از بندر به سمت مقصد بعدی و کشف مسافر قاچاق روی کشتی توسط فرمانده و خدمه کشتی، مشکل آغاز می شود. مشکلی که دارای ابعاد مختلف اقتصادی و حقوقی است. به لحاظ اقتصادی حضور مسافر قاچاق دریایی در کشتی هزینه های مستقیم و غیر مستقیم هفتگی را برای کشتی در پی دارد. اما مهمتر از آن جنبه حقوقی این معضل است. چرا که کشتی با فردی که به صورت غیر قانونی وارد آن شده روبروست که اغلب هیچ گونه اوراق شناسایی هویت نیز به همراه ندارد و گاهی ملیت و تابعیت او نیز مشخص نیست. کشتی نیز چاره ای جز تحویل دادن وی به مقامات مستقر در خشکی ندارد. مقاماتی که اغلب تمایل به تحویل گرفتن او ندارند و در مواقعی دیده شده که عدم تحویل گرفتن مسافر قاچاق باعث شده که وی برای ماه ها روی کشتی بلا تکلیف باقی بماند. از سوی دیگر ما در این مشکل با یک انسان بی دفاع مواجه هستیم که ممکن است حقوق اولیه او توسط فرمانده یا خدمه کشتی نقض شود. فردی که از مشکلات موجود در کشور خود فرار کرده و به جستجوی آینده ای بهتر دل به دریا زده و وارد کشتی شده است. در برخی از موارد گزارش شده که بعضی از فرماندهان کشتی برای رهایی از شر مشکلات ناشی از مسافر قاچاق دریایی وی را به داخل آب انداخته اند.

تا کنون سازمان بین المللی دریانوردی^۱ به عنوان متولی اصلی وضع قوانین و مقررات بین المللی در زمینه مسائل دریایی اقداماتی در زمینه ساماندهی این معطل از طریق وضع قوانین اجرایی در قالب کنوانسیون و دستورالعملهای عملیاتی را صورت داده است اما به نظر می رسد که این معطل همچنان به قوت خود باقی است. اینکه در حقوق بین الملل چنین فردی از چه وضعیتی برخوردار بوده و چه قوانین و مقرراتی در خصوص مسافر قاچاق دریایی وضع شده و این قوانین تا به چه حد کارآمد بوده موضوع اصلی این تحقیق را تشکیل می دهد. لذا می توان مساله اصلی تحقیق را به شرح زیر عنوان نمود:

"وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در حقوق بین الملل"

جهت بررسی مساله اصلی لازم است به سوالات اصلی و فرعی زیر پاسخ داده شود:

الف) - سوالات اصلی تحقیق:

۱- تا کنون چه اقدامات حقوقی در راستای ساماندهی و حل مسئله مسافر قاچاق دریایی صورت گرفته است؟

۲- اقدامات صورت گرفته تا چه میزان در حل معضل قاچاق دریایی موثر بوده است؟

ب) - سوالات فرعی تحقیق:

۳- آیا تا کنون توسط سازمان بین المللی دریانوردی در خصوص مسافر قاچاق دریایی اقدامات موثری صورت گرفته است؟

¹ International Maritime Organization (IMO)

۴- قوانین داخلی ایران در خصوص مسافر قاچاق دریایی چه موضعی نسبت به مسافر قاچاق دریایی دارند؟

۲- سابقه و ضرورت انجام تحقیق

موضوع مسافر قاچاق دریایی از جمله معضلات صنعت کشتیرانی است. مسافر قاچاق دریایی از یک بستر کاملاً قانونی (که همان کشتی است) برای یک هدف کاملاً غیر قانونی (مهاجرت غیرقانونی) استفاده می‌کند و باعث ایجاد مشکلات عدیده‌ای برای کشتی و صنعت کشتیرانی می‌گردد. مشکلات ناشی از مسافر قاچاق دریایی جنبه‌های گوناگونی دارد که از آنجمله می‌توان به جنبه‌های اقتصادی، حقوقی و اجتماعی آن اشاره نمود. طی سالهای اخیر سازمان بین‌المللی دریانوردی به عنوان مرجع ذیربط، قوانین و دستورالعملهای متعددی در این خصوص تدوین نموده اما به نظر می‌رسد با وجود تدوین قوانین مذکور معضل مسافر قاچاق دریایی همچنان به عنوان یکی از چالشهای مهم حمل و نقل دریایی مطرح می‌باشد.

این معضل تا کنون در کشورمان در محافل دانشگاهی طرح نشده و با بررسی‌های صورت گرفته مشخص گردید که تا کنون کسی در این زمینه کار تحقیقاتی مشخصی را صورت نداده است. این پایان نامه در نظر دارد که اولاً با طرح موضوع مسافر قاچاق دریایی به ابعاد مختلف این معضل پرداخته و بعد حقوقی آن را از منظر حقوق بین‌الملل مورد بررسی موشکافانه قرار دهد. در این پایان نامه کلیه ابعاد حقوقی موضوع بررسی و اقدامات صورت گرفته در این خصوص توسط مراجع ذیربط بین‌المللی و داخلی مورد بحث قرار خواهد گرفت و در نهایت با ارائه یک تحلیل دقیق از موضوع،

راهکارهایی برای حل معضل ارائه خواهد شد. این تحقیق می تواند به کلیه نهادها و سازمانهایی که به نوعی با این مشکل مواجه هستند در تدوین دستور العمل و قوانین لازم کمک شایان توجهی نماید.

۳- فرضیه های تحقیق

فرضیه هایی که در این تحقیق مد نظر قرار گرفته اند عبارتند از:

فرضیه اول: هرچند تا کنون اقدامات مناسب حقوقی توسط نهادهای بین المللی از جمله سازمان بین المللی دریانوردی در مواجهه با معضل مسافر قاچاق دریایی صورت گرفته اما به دلیل وجود نقایصی این اقدامات نتوانسته به صورت کامل در رفع مشکل موثر واقع گردد.

فرضیه دوم: تا کنون اقدامات حقوقی موثری توسط نهاد های بین المللی از جمله سازمان بین المللی دریانوردی در مواجهه با مسافر قاچاق دریایی صورت گرفته و توانسته تا حد زیادی این معضل را مرتفع نماید.

فرضیه سوم: به نظر می رسد قوانین داخلی ایران نسبت مسافر قاچاق دریایی رویکرد مثبتی دارند.

۴- اهداف تحقیق

اهداف این تحقیق به شرح زیر می باشند:

۱. طرح موضوع مسافر قاچاق دریایی در محافل دانشگاهی به عنوان یکی از معضلات موجود در

حقوق دریاها و صنعت کشتیرانی

۲. بررسی وضعیت حقوقی مسافر قاچاق دریایی در قوانین و مقررات موجود داخلی و

بین المللی

۳. بررسی اقدامات صورت گرفته توسط سازمان بین المللی دریانوردی در خصوص مسافر قاچاق

دریایی

۴. تبیین رویه کنونی بنادر ایران در برخورد با مسافر قاچاق دریایی

۵. ارائه راهکار در راستای حل معضل مسافر قاچاق دریایی

۵- کاربردهای متصور از تحقیق

تحقیق صورت گرفته باعث طرح موضوع در رشته حقوق دریایی شده و بستر لازم را برای ارائه راهکارهای مناسب به منظور پیشگیری از بروز موارد مسافر قاچاق دریایی از طریق تدوین دستور العمل و قوانین لازم هموار خواهد ساخت. تحقیق مزبور می تواند کمک شایان توجهی در صنعت کشتیرانی برای جلوگیری از خسارات ناشی از ورود غیر قانونی مسافر قاچاق دریایی ارائه نماید. کلیه شرکتهای کشتیرانی و سازمانها و نهادی مرتبط می توانند از تحقیق صورت گرفته به نحو مقتضی استفاده نمایند. به لحاظ اینکه تحقیق مذکور جنبه های حقوقی موضوع را مورد بررسی قرار می دهد، می تواند در تدوین قوانین و دستورالعملهای اجرایی مورد استفاده و استناد قرار گیرد.

۶- روش انجام تحقیق

در این تحقیق با توجه به ماهیت تحقیق از روش توصیفی استفاده شده است. بدین صورت که موضوع مورد تحقیق به صورت نظام‌مند و عینی مورد بررسی قرار گرفته و شرایط موجود آن به صورت دقیقی تبیین شده است. همچنین سعی شده که با ارائه وضعیت موجود در خصوص موضوع تحقیق یک نتیجه کلی نیز به عنوان یافته تحقیق نیز حاصل گردد.

۷- روش گردآوری اطلاعات

روش گردآوری اطلاعات در این تحقیق به شرح زیر می‌باشند:

۱-۷-۱- مطالعه کتب و مجلات موجود در زمینه دریایی و بندری: برای بررسی سوابق

موضوع و مقالاتی که در خصوص مسافر قاچاق دریایی تا کنون نوشته شده است به کتب و

مجلات موجود مراجعه گردیده است. به دلیل گستردگی حمل و نقل دریایی و برخورداری

بسیاری از کشورها از دریا، مجلات مربوط به آخرین تحولات بندری و دریایی به تعداد زیاد

توسط موسسات معتبر در سراسر دنیا توزیع می‌شود. مراجعه به این مجلات که حاوی مقالات

و مطالب مفیدی در زمینه‌های گوناگون بویژه پیرامون مسایل حقوقی و مسافر قاچاق دریایی

است یکی از روشهای گردآوری اطلاعات در این تحقیق بوده است.

۱-۷-۲- بررسی سایت‌های اینترنتی: امروزه شاید به جرات بتوان گفت که یکی از پرکاربرد

ترین ابزار گردآوری اطلاعات، وب‌سایت‌های اینترنتی است که به مثابه یک دایره المعارف

عظیم در دسترس بوده و امکان جستجوی هر مطلبی را میسر می‌سازد. بسیاری از افراد که

مایند تجربیات و مقالات خود را در دسترس عموم قرار دهند اما از امکانات چاپ و انتشار برخوردار نبوده و از سویی دیگر تمایل دارند که مخاطبان بیشتری را جلب نمایند از وب سایت‌های اینترنتی برای تحقق این هدف خود بهره می‌گیرند. در این تحقیق نیز یکی از ابزارهای اصلی گردآوری آخرین و بروزترین اطلاعات در زمینه مسافر قاچاق دریایی استفاده از وب سایت‌های اینترنتی بوده است.

۱-۷-۳- تحقیقات کتابخانه‌ای: مراجعه به تحقیقات صورت گرفته در زمینه موضوع تحقیق در کتابخانه‌های تخصصی سازمانهای ذیربط از جمله سازمان بنادر و دریانوردی نیز یکی از راه‌های گردآوری اطلاعات در این تحقیق بوده است. چرا که سازمان بنادر و دریانوردی و سازمانهای مرتبط با موضوعات دریایی از جمله شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران یکی از منابع دسترسی به مقالات و تحقیقات صورت گرفته در خصوص موضوعات دریایی است که اغلب در دسترس افراد دخیل و دست‌اندرکار در امور دریایی قرار گرفته و کمتر به صورت عمومی منتشر می‌شود.

۱-۷-۴- مصاحبه با مسئولین ذیربط در بنادر: یکی از مواردی که در این تحقیق مد نظر قرار گرفته، قوانین و مقررات بنادر ایران در رابطه با مسافر قاچاق دریایی است که برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به این بخش با مسئولین حراست و گارد بنادر و نیز مسئولین مربوطه در سازمان بنادر و دریانوردی مصاحبه بعمل آمده است.

۱-۷-۵- مصاحبه با فرماندهان کشتی: فرماندهان و خدمه کشتیها یکی از منابع اصلی و دست‌اول در ارائه اطلاعات پیرامون مسافر قاچاق دریایی به شمار می‌روند چرا که اینگونه افراد

تجربه عملی و مستقیمی با موضوع داشته و می توانند اطلاعات مفیدی را در اختیار پژوهشگر قرار دهند. به همین منظور با تنی چند از فرماندهان کشتی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران که تجربه کار در انواع کشتیها را داشتند مصاحبه بعمل آمد و از آنها اطلاعات لازم در خصوص رویکرد بنادر کشورهای مختلف در خصوص مسافر قاچاق دریایی دریافت شد.

۱-۷-۶- مراجعه به اسناد حقوقی بین المللی: مهمترین منبع برای کسب اطلاعات حقوقی در خصوص موضوع تحقیق در کنار سایر منابع، مراجعه به تصمیمات، مصوبات، کنوانسیونها و دستورالعملهای نهادهای بین المللی مرتبط با موضوع از جمله سازمان بین المللی دریانوردی می باشد. به منظور کسب اطلاعات در خصوص اقدامات حقوقی صورت گرفته و قوانین و مقررات تدوین شده در رابطه با مسافر قاچاق دریایی به این منابع مراجعه شده است.

۸- قلمرو تحقیق (زمانی ، مکانی ، موضوعی)

موضوع تحقیق به لحاظ موضوعی صرفا افرادی را در بر می گیرد که به صورت غیر قانونی و پنهانی و بدون مجوز مسئولین کشتی وارد آن شده و قصد عزیمت به مقصد مورد نظر را دارند. در این تحقیق وسیله مسافرت غیر قانونی کشتی بوده و خود کشتی و مسئولین آن قصد انتقال غیر قانونی مهاجر غیر قانونی را ندارند و اصولا از این اقدام غیر قانونی اطلاعی نداشته و اساسا این امر معضلی برای صنعت کشتیرانی به شمار می آید. این تحقیق افرادی که به صورت گروهی توسط فرد یا افرادی از راه دریا وارد کشور دیگری می شوند را در بر نمی گردد، چرا که در این نوع مسافرت غیر قانونی، حمل کننده آگاهانه اقدام به حمل غیر قانونی مهاجرین می نماید و موضوع اصولا ربطی به صنعت کشتیرانی و

حقوق دریایی ندارد و دریا صرفاً به عنوان یک مسیر مورد استفاده قرار می‌گیرد که این مسیر می‌تواند از راه خشکی باشد بدون اینکه در ماهیت موضوع تاثیری داشته باشد. تحقیق فوق به لحاظ مکانی و زمانی محدودیت خاصی را شامل نمی‌شود و کلیه بنادر دنیا و همه زمانها را در بر می‌گیرد.

۹- ساختار تحقیق

این تحقیق در پنج فصل تدوین شده است. قبل از شروع فصول، ابتدا به کلیات تحقیق از جمله ضرورتها، اهداف، فرضیه‌ها و روش تحقیق پرداخته شده است. در فصل اول به مسائل و مشکلات مربوط به مسافر قاچاق دریایی و روند تکاملی قواعد حقوقی مربوط به آن اختصاص یافته است. در فصل دوم طرفهای مرتبط با مسافر قاچاق دریایی از جمله فرمانده کشتی، مالک کشتی، بندر مبدا و مقصد و ... مشخص و تبیین شده است. فصل سوم نیز به حقوق و مسئولیت مسافر قاچاق دریایی پرداخته و در فصل چهارم اقدامات سازمان بین‌المللی دریانوردی و قوانین ایران در خصوص مسافر قاچاق مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نهایتاً، در فصل پنجم نیز ضمن تحلیل فرضیه‌های تحقیق پیشنهاداتی نیز ارائه شده است.

فصل اول

مسائل و مشکلات مربوط به مسافر قاچاق

دریایی و روند تکاملی قواعد حقوقی

مربوط به آن